

جریان نگاشت (۳)

خرقه های وارونه

جریان شناسی و آسیب شناسی تصوف

فان فاننا برهانگر ان کنز صا دین
www.BORHAN.ir

عنوان و نام پدید آور : خرقه‌های وارونه: جریان‌شناسی و آسیب‌شناسی تصوف / نویسنده اندیشکده برهان.
 مشخصات نشر : تهران: دیدمان، ۱۳۹۶.
 مشخصات ظاهری : ۸۴ص.؛ ۱۴/۵+۲۱/۵ س.م.
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۸۷۳۴-۴۵-۱
 وضعیت فهرست‌نویسی : فیبا
 یادداشت : کتابنامه: ص. ۸۳؛ همچنین به صورت زرنویس.
 عنوان دیگر : جریان‌شناسی و آسیب‌شناسی تصوف.
 موضوع : نعمه‌اللهیه
 موضوع : Ne'matollahiyah
 موضوع : تصوف -- ایران -- تاریخ
 موضوع : Sufism -- Iran -- History
 شناسه افزوده : اندیشکده برهان
 رده بندی کنگره : ۱۳۹۶ خ/۱/۴ BP۲۹۳
 رده بندی دیویی : ۲۹۷/۸۸۶
 شماره کتابشناسی ملی : ۵۰۴۳۰۶۰

اندیشکده
 برهان

قلم‌ها را بزهاگزاران کفر صادقین
 www.BORHAN.ir

انتشارات دیدمان

عنوان: خرقه‌های وارونه
 نویسنده: اندیشکده برهان
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۷۳۴-۴۵-۱
 نشر: دیدمان
 تاریخ انتشار: ۱۳۹۶
 نوبت چاپ: اول
 شمارگان: ۱۰۰۰
 قیمت: ۱۷۰۰۰ تومان

www.DidemanBook.ir
 www.BORHAN.ir
 info@borhan.ir

تهران، چهارراه شهید لواسانی، خیابان بوستان،
 کوچه نسترن، پلاک ۳۲، واحد ۴

تلفن: ۰۲۱-۲۶۱۵۳۲۹۱
 پیامک: ۱۰۰۰۰۲۸۷

کلیه حقوق این اثر متعلق به «اندیشکده برهان» است و هرگونه نقل مطالب از آن صرفاً با ذکر منبع مجاز است.

فهرست

مقدمه. ۷

فصل ۱

عوامل پیدایش تصوف در اسلام ۱۱

انحراف‌های صوفیه ۱۴

فصل ۲

آیا تصوف در اسلام اصالت دارد؟ ۱۹

عرفان چیست و عارف کیست؟ ۲۲

تصوف چیست و صوفی کیست؟ ۲۳

بررسی ریشه‌های تصوف. ۲۴

فصل ۳

سلسله‌ی دراویش نعمت الهی و انحراف‌های آن ۲۹

انشعاب‌های اصلی در سلسله‌ی نعمت الهی ۳۱

اقطاب فرقه قبل از شاه نعمت الله ولی به روایت دراویش گنابادی ۳۴

شاه نعمت الله ولی و عقاید وی ۳۵

اقطاب سلسله‌ی نعمت الهی پس از شاه نعمت الله ولی ۳۸

میرزازین العابدین شیروانی (مست علی شاه) قطب سی و یکم ۴۰

زین العابدین شیرازی (رحمت علی شاه قطب سی و دوم). ۴۲

محمدکاظم تنباکوفروش اصفهانی (سعادت علی شاه). ۴۳

پیدایش فرقه‌ی نعمت الهی گنابادی و موروثی شدن قطبیت ۴۵

ملاسلطان محمدگنابادی (سلطان علی شاه). ۴۷

مشایخ فرقه‌ی نعمت الهی گنابادی ۵۰

ملاعباس علی کیوان قزوینی (منصور علی شاه). ۵۴

شیخ عبدالله حائری (رحمت علی شاه) ۵۷

یوسف مردانی (صدق علی) شیخ کرج ۵۹

نفاق و عوام فریبی ۶۳

فصل ۴

دلایل بطلان فرقه‌ی نعمت الهی گنابادی ۶۳

- بی‌اعتنایی به قرآن و عترت ۶۴
- اغراق و غلو در مورد جایگاه و مقام اقطاب. ۶۴
- سلسله‌سازی و تناقض در تعداد اقطاب فرقه. ۶۵
- عدم اربابیه دلایل عقلی و نقلی برای اثبات ولایت اقطاب. ۶۵
- التقاط و عدم خلوص. ۶۵
- عدم اخلاص در عمل و دنیاطلبی فرقه‌ی نعمت‌اللهمیه ۶۶
- سرقت آثار علمی دیگران و انتشار آن‌ها به نام اقطاب فرقه ۶۷
- بیگانگی با عقاید و احکام اسلامی و فساد اخلاقی ۶۷
- اعتقاد به طلسم‌ها و تکیه بر خواب و رؤیا. ۶۸

فصل ۵

- هم‌کاری و هم‌پیمانی در ارایش نعمت‌اللهمیه ۶۹
- با ظلمه و طواغیت ۶۹
- حاج میرزا عباس (میرزا آغاسی). ۷۰
- رضاقلی خان سراج‌الملک اصفهانی ۷۱
- علی خان دولوی قاجار (ظهير الدوله). ۷۱
- عبدالحسین تیمورتاش ۷۲
- ارتشبد نعمت‌الله نصیری ۷۳
۱. بهره‌مندی از کمک‌های مالی گسترده ۷۷
۲. فعالیت تشکیلاتی فرقه ۷۷

فصل ۶

- امکانات و شگردهای تبلیغی فرقه‌ی گنابادی ۷۷
۳. جذب گسترده و راه‌های جذب افراد ۷۸
۴. اباحی‌گری و حلال شمردن بعضی محرمات برای جذب افراد لایبالی ۷۹

فصل ۷

- جمع‌بندی ۸۱
- کتابنامه ۸۳

مقدمه

چرا برخی از صوفیه به بهانه‌ی طریقت، از شریعت و احکام شرعی فاصله می‌گیرند؟ یا به راحتی فتوای مراجع مبنی بر حرمت ساختن خانقاه و حرمت رفتن در مجالس صوفیه را مردود می‌شمارند؟ مجالس لهو و لعب، رقص و سماع حرام را مرتکب می‌شوند و دسته‌ای نیز به مواد مخدر و مصرف مسکرات رو می‌آورند و رفتارهای نامشروع مرتکب می‌شوند!

بحث پیرامون فرقه‌های صوفیه از دو جهت دارای حساسیت و اهمیت ویژه‌ای است: نخست آن‌که، این فرقه‌ها در جوامع اسلامی بسیار متنوع و تأثیرگذارند و به همین دلیل، داوری یکسانی نیز نمی‌توان بر آن‌ها داشت و لازم است با دقت و بدون پیش‌داوری آن‌ها را گزارش و توصیف کرد و سپس به تجزیه و تحلیل آن‌ها پرداخت.

جهت دیگر اهمیت و حساسیت فرقه‌های صوفیه این است که فرقه‌های صوفیه موجود در جامعه‌ی معاصر ایران، با پاره‌ای از مبانی فکری جمهوری اسلامی، یعنی عقلانیت اسلامی که از اسلام ناب به دست می‌آید در تعارض هستند.

فرقه‌های صوفیه‌ی معاصر به قدری متنوع‌اند که ارائه‌ی تعریف یکسانی از آن‌ها غیرممکن است، اما دارای وجوه عامی نظیر گرایش به فقه‌ستیزی و مرجع‌ستیزی (با وجود تفاوت مراتب در این ویژگی) می‌باشند. حتی فرقه‌هایی مثل ذهبیه و نعمت‌اللهیه گنابادیه که تقلید از مراجع تقلید را اظهار می‌نمایند نیز، در موارد تعارض میان فتوای قُطب (عالی‌ترین شخصیت و مقام فرقه) با مرجعیت، دیدگاه قطب را بر فقیه و مرجع تقلید مقدم می‌دارند. فرقه‌های فعال جامعه‌ی معاصر ایران عبارت‌اند از:

۱- نعمت‌اللهی مونسیه

۲- نعمت‌اللهی صفی‌علی شاهی

۳- نعمت‌اللهی گنابادیه

۴- اویسیه

۵- مکتب (نورعلی الهی)

۶- شمسیه

۷- کمیلیه

۸- اهل حق

۹- خاکساریه

۱۰- ذهبیه

البته فرقه‌های گنابادیه، ذهبیه، اهل حق و مکتب نسبت به سایر انشعاب‌های صوفیه فعالیت گسترده‌تری دارند. این فرقه‌ها را می‌توان با رویکردهای اجتماعی (مانند خدمات و خیانت‌های فرقه‌های صوفیه به مردم)، سیاسی و امنیتی (مانند ارتباط با رژیم‌های طاغوتی و دولت‌های بیگانه)، فقهی (مانند فتاوی‌ای فقه‌ها و محدثان)، تاریخی (مانند منشأ پیدایش، تحولات، تطورات و عوامل انشعاب‌های آن‌ها)، اخلاقی (مانند آسیب‌ها و ناهنجاری‌های اخلاقی)، اعتقادی (بررسی و مطابقت یا عدم مطابقت عقاید آن‌ها با اعتقادهای شیعه) و ادبی (مانند بررسی آثار فارسی و ادبی فرقه‌های صوفیه) بررسی کرد.

ما افزون بر نقدهایی که بر متصوفی معاصر داریم، نسبت به صوفیانی هم‌چون «حسن بصری، جنید بغدادی و معروف کرخی» می‌توانیم تحلیل‌هایی ارائه نماییم. حسن بصری، کسی است که امام علی (علیه‌السلام) تا امام باقر (علیه‌السلام) را درک کرده و نه تنها به آن‌ها ایمان نیاورده بلکه در برابر آن‌ها ایستاده و بر امیرالمؤمنین (علیه‌السلام) جهت درگیری با اهل جمل، طعن می‌زند و در نهایت قاضی «حجاج بن یوسف ثقفی» می‌شود.

جنید بغدادی، اولین کسی بود که رقص و سماع را وارد تصوف کرد و دیگران از او پیروی نمودند و منشأ صدور فتاوی‌ای مراجع تقلید و فقهای شیعه در گذشته و حال به جهت انحراف‌های متنوع فرقه‌های صوفیه گردید. اما سؤال این جاست که چرا برخی از آن‌ها به بهانه‌ی طریقت، از شریعت و احکام شرعی فاصله می‌گیرند؟ یا به راحتی فتاوی‌ای مراجع مبنی بر حرمت ساختن خانقاه و حرمت رفتن در مجالس صوفیه را مردود می‌شمارند؟ مجالس لهو و لعب، رقص و سماع حرام را مرتکب می‌شوند و دسته‌ای نیز به مواد مخدر و مصرف مسکرات رو می‌آورند و رفتارهای نامشروع مرتکب می‌شوند.

پاره‌ای از فرقه‌های معاصر تا آن‌جا پیش رفتند که در دوران دفاع مقدس و حمله‌ی عراق بر ضد ایران، جوانان را از دفاع و حراست از مرزهای کشور باز می‌داشتند و در پنهانی با فراماسونری‌های جاسوس و خیانت کار غرب گرا، ارتباط برقرار می‌کردند. نگارنده شاهد انحراف بسیاری از مردم، جوانان و حتی

عده‌ای از طلبه‌های بی‌سواد بوده‌ام که با وعده‌های مادی و یا معنوی به چه بدبختی مبتلا شدند و زندگی آن‌ها ویران گشت و به جدایی خانوادگی انجامید. سخن ما در این است که تمامی فرقه‌های صوفیه‌ای که در جامعه‌ی معاصر ایران وجود دارد، گرفتار مشکلات اعتقادی و یا رفتاری هستند و به همین جهت، عرفان اصیل اسلامی از التقاط و انحراف فرقه‌های صوفیه به شدت رنج می‌برد.

کتاب حاضر به قلم پژوهشگر توانمند جناب آقای سید حبیب‌الله تدینی با مروری بر خاستگاه فرق صوفیه در اسلام، تمرکز خود را بر شناخت یکی از معروف‌ترین فرق صوفیه حاضر در ایران یعنی، فرقه نعمت‌اللهی گنابادی قرار داده است. امید است این اثر در راستای غبارزدایی از حقیقت و هدایتگری مؤمنان مؤثر واقع گردد.

در انتها لازم است از تلاش‌های کارشناسان گروه فرهنگی-اجتماعی اندیشکده برهان و نیز ویراستار و صفحه‌آرای محترم که بر آماده‌سازی هرچه مناسب‌تر این کتاب همت گماردند سپاسگزاری گردد.

اندیشکده برهان